

PROCEDURY

Autorytet fiskusa i państwa w ruinie

Postępowania karne skarbowe są wszczynane instrumentalnie, z nadużyciem prawa – wynika z raportu ekspertów.

PAWEŁ ROCHOWICZ

Chociaż podatnikom zarzuca się obchodzenie prawa, taki zarzut można postawić także urzędowi skarbowemu. Jednym ze sposobów nadużywania uprawnień przez urzędników jest stawianie podatnika w stan oskarżenia tuż przed wpływem okresu przedawnienia podatku. Jak policzyli eksperci z Konfederacji Lewiatan i kancelarii GWW, na 1244 postępowania karne skarbowe wszczęte w trakcie kontroli podatkowych aż 1166 (czyli 94 proc.) dotyczy zobowiązania przedawniającego się w danym roku.

Dają sobie czas

Autorzy zaprezentowanego w czwartek ponad 200-stronicowego raportu zastrzegają, że chociaż zbieranie danych do tego raportu rozpoczęli już w 2011 r., udało się dostać dane jedynie z sześciu na 16 urzędów

kontroli skarbowej (dziś przekształconych w urzędy celno-skarbowe). Wszędzie powtarza się ta sama prawidłowość: oskarżanie podatnika tuż przed upływem biegu przedawnienia, które wcale nie ma na celu ukarania go – urzędnikom chodzi tylko o danie sobie więcej czasu na wymiar podatku, i to z odsetkami.

„Niepokojąca jest skala tego zjawiska. Przypadki te nie tylko nie mogą być traktowane jako incydentalne, ale wręcz możemy mówić o zjawisku, które ma powszechny charakter” – czytamy w raporcie.

Opisane w nim praktyki krytycznie oceniają profesoria z Katedry Prawa Finansów Publicznych UMK w Toruniu. „Osoba, która z prawem podatkowym ma niewiele do czynienia, ale mimo wszystko posiada pewną orientację w prawie, po lekturze raportu może odnieść wrażenie, że jest przez państwo oszukiwana, gdyż istnieje ogromny rozdział

OPINIA DLA „RZECZPOSPOLITEJ”

ANDRZEJ LADZIŃSKI

doradca podatkowy,
partner w GWW,
współautor raportu

MACIEJAS

Chociaż nie udało się nam zebrać danych z całego kraju, to te, które mamy z sześciu urzędów kontroli skarbowej, zawierają tę samą prawidłowość: większość postępowań karnych skarbowych jest wszczynana w ostatnim roku biegu przedawnienia zobowiązania podatkowego. To jednoznacznie wskazuje na instrumentalne traktowanie postępowań karnych skarbowych, a więc nadużywanie prawa przez administrację. Myślę, że najskuteczniejszym sposobem eliminacji takich praktyk byłoby usunięcie z ordynacji podatkowej przepisu art. 70 § 1 pkt 6, który pozwala na takie działania urzędów. Jeśli nie będzie takiej inicjatywy ze strony rządu, to wierzę, że znalazł się wystarczająco liczna grupa obywateli, by złożyć stosowny projekt obywatelski. Ta zmiana powinna być celem środowiska doradców podatkowych na rok 2020. Nie można bowiem pozwolić na dalsze nadużywanie prawa przeciwko podatnikom.

między deklarowanymi celami działania organów władzy publicznej a rzeczywistością – przynajmniej w zakresie objętym raportem. Taka sytu-

acja jest śmiertelnym zagrożeniem dla autorytetu państwa” – napisali prof. Bogumił Brzeziński, Krzysztof Lasiński-Sulecki i Wojciech Morawski.

Urzędnikom się pobłaża

Jedną z przyczyn takiej sytuacji jest brak skutecznego systemu oceny urzędników skarbowych.

– Wnioskowaliśmy do szefa Krajowej Administracji Skarbowej o wszczęcie postępowań dyscyplinarnych wobec urzędników, którzy w ten sposób nadużywają swoich uprawnień, ale efekt był znikomy: zaledwie kilka postępowań – mówi Abramowicz.

Eksperti Lewiatana wskazują, że opisanym w raporcie praktykom mogłoby przeciwdziałać wprowadzenie w ordynacji podatkowej jednoznacznego zakazu obchodzenia prawa przez władze skarbowe – jako swoistej równowagi dla

istniejącej już w ordynacji klauzuli obejścia prawa przez podatnika. Taki przepis zaproponowała komisja kodyfikacyjna pracująca nad nową ordynacją podatkową, ale pomysł odrzuciła rządowa Rada Legislacyjna oraz Ministerstwo Finansów.

– Szkoda, bo taki przepis nie byłby sprzeczny z systemem prawnym, a miałby też walor edukacyjny i ochronny – mówi Andrzej Nikończyk, członek komisji kodyfikacyjnej.

Autorzy raportu zapowiadają, że trafi on na biurka ministra finansów, szefa KAS, szefów izb administracji skarbowej, a także prezesa NIK (którym jest Marian Banaś, były szef KAS) oraz wszystkich sędziów NSA. Ma to uświadomić skalę nadużywania prawa i skłonić do krytycznej oceny urzędników. /e

masz pytanie, wyślij e-mail do autora

p.rochowicz@rp.pl